

Vize a evropská spolupráce

Potřebujeme jasnou vizi – i tak by se dalo označit poselství, které zaznělo z úst všech čtyř přednášejících ve čtvrtém panelu „Vzdělávání, věda a výzkum v evropském kontextu“ při konferenci pořádané platformou TOPAZ. A není to jen o penězích. Po krátkém úvodu lídra jihomoravské kandidátky TOP 09 pro krajské volby Jana Vituly o tom jako první promluvila předsedkyně školského výboru Parlamentu České republiky Anna Putnová.

„Hlavním tahounem dnešních vyspělých ekonomik jsou inovace, tedy odvětví, které vždy záviselo na vzdělaných lidech,“ vysvětlila Putnová. Pokud chce Česko takové lidi vychovávat, musí podle ní budovat svou školskou politiku na základě vize, která by našla širokou politickou podporu. Za TOP 09 navrhla začít od základních škol, protože pevná a funkční struktura se nedá stavět na písku. Prioritou vzdělávací politiky má být hlavně zdravé konkurenční prostředí bez klientelismu a korupce. Pro formování takového prostředí jsou podle Putnové peníze podmínkou nutnou, ne však postačující.

Putnová také upozornila, že bude vzhledem ke stárnutí české populace nutné přitáhnout do Česka vzdělané lidi ze zahraničí a zaměřit se i na kvalitu terciálního vzdělávání. *„Ještě donedávna panovalo přesvědčení, že jsme vysoce inteligentní a inovativní národ,“* řekla Putnová. Poslední průzkumy však ukázaly, že je Česko co do kvality vysokých škol až ve třetí ze čtyř kategorií. Podle Putnové na sobě budeme muset ještě hodně zapracovat, abychom zase dosáhli mezi evropskou elitu.

Jako druhý se postavil k mikrofonu **poslanec Evropského parlamentu Jan Březina** a promluvil o spolufinancování vědy a výzkumu ze strukturálních fondů evropských zdrojů. Kromě programů zaměřených přímo na vědu a výzkum zmínil i takové, které se soustředí spíše na inovace a podnikání, jako je například Sedmirámcový program nebo Competitiveness and Innovation Framework Programme. Březina zavzpomínal i na to, jak se pokoušel přesvědčit evropské úředníky, abychom mohli využít část peněz ze strukturálních fondů na financování takových projektů, jako jsou Výzkum a vývoj pro inovace nebo Vzdělávání pro konkurenceschopnost. V souvislosti s financováním vědy a výzkumu z evropských fondů jmenoval Březina i bývalého ministra školství Ondřeje Lišku, který dotáhl některé programy do zdárného konce. *„I díky tomu jsme mohli z některých fondů čerpat peníze na vědu a výzkum, což není úplně obvyklé“*, shrnul české úspěchy Březina.

Některé programy se však dnes nachází v takzvané „mrazničce“. Jejich financování bylo zatím neoficiálně pozastaveno a některým hrozí oficiální ukončení. To by podle Březiny znamenalo katastrofu. Za neslavnou označil i naši účast v konzorciích a koordinačních komisích některých programů.

„Vzhledem k tomu, že jsme v průběhu přípravy dalšího programovacího období, nutně potřebujeme jednotící vizi, která by měla stát hlavně na snaze nárokovat si více peněz na program Horizon 2020,“ přiblížil svůj postoj Březina. Pomocí tohoto programu by mohlo do Česka přitéct až 80 miliard eur na výzkum a inovace. Pokud jednou chceme v této oblasti udávat krok, musíme mít podle Březiny strategii a vědět, co je možné zafinancovat z evropských zdrojů. *„Je toho totiž hodně,“* dodal Březina.

Jako třetí promluvil **ředitel Technopolis Group Austria Fritz Ohler**, který se podílel na nastavení tvrdých hodnotících kritérií pro české vědecké a výzkumné programy. Vstup zahraničních odborníků do hodnocení programů označil **Jan Vitula** za zásadní zlom ve financování tuzemské vědy a výzkumu. *„Za největší přínos považuji to, že zahraniční odborníci dokázali podat elegantně často i drsnou kritiku“*, vysvětlil Vitula. Špatná je podle něj hlavně kvalita veřejné správy a nedostatečná kontrola finančních toků. *„Vědci pak nemají ve veřejné správě kvalifikovaného partnera a to vede k tomu, že účastníci dotovaných projektů často zlumpáčí,“* dodal Vitula.

O příležitostech, které investice do vzdělávání, vědy a výzkumu nabízí české ekonomice, promluvil poslední mluvčí, **předseda představenstva firmy Tescan Jaroslav Klíma**. Podle Klímy, který vede úspěšnou společnost zaměřenou na výrobu a distribuci mikroskopů a dalších přístrojů částicové optiky, je totiž potřeba si uvědomit, že krize, o které se v souvislosti s ekonomikou často mluví, je geograficky i oblastně podmíněná. *„Krise ovlivňuje jen některé státy Evropské unie a jen některá ekonomická odvětví, jako je například stavebnictví,“* vysvětlil Klíma. V odvětvích spojených s vysokými technologiemi podle Klímy naopak dochází ke konjunkturu. *„Tescan nestačí vyrábět a některé zakázky musíme dokonce odmítat, protože nemáme dost lidí,“* pochlubil se Klíma. Právě nedostatek kvalifikovaných odborníků označil za jeden z hlavních problémů, se kterým se v Česku potýká.

Klíma vidí klíč k úspěchu Tescanu hlavně v distribuci na rozmanité zahraniční trhy a k mezinárodní spolupráci prostřednictvím Evropské unie se staví kladně. Zároveň zdůrazňuje, že peníze z dotací nejsou pro mnoho firem nejdůležitějším přínosem této spolupráce. Důležitá

je podle něj možnost vybudovat si síť kontaktů a dobrých referencí. „*Nesmíte se spoléhat jen na stát. Musíte mít ambiciózní vizi a schopnost dlouhodobě vyvíjet soustředěné úsilí,*“ dodal Klíma. To prý Čechům chybí. Stejně jako naší republice vize jak dál v Evropské unii. Klímovi je blízká vize TOP 09 podporující silnější přimknutí ČR k jádru EU. Podle Klímy se to odráží i v tom, že nejslabším místem jeho mikroskopů je právě štítek s nápisem Made in Czech Republic. „*Česká republika je pořád levná značka. To je potřeba změnit,*“ zakončil Klíma. Považuje to za jednu z hlavních výzev, před kterou stojí české vzdělávání, věda a výzkum.